

ЈЕДИНСТВЕНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ
ОБРАЗОВАЊА РОМА У СРБИЈИ
(ЈАП)

Предлог сачинили:
Експертски тим Министарства за људска и мањинска права
и
Координационог одбора за праћење имплементације ЈАП-а

ОСНОВНИ ЦИЉ: УКАЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ											
ГРУПА МЕРА: Стварање системских услова											
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД						
Формирање Центра за унапређивање образовања Рома и дефинисање његовог статуса (улоге и надежности)	*	*	*	*	*	- основан Центар - дефинисан статус и финансирање	МПС МПС НСРНМ	НСРНМ	Преглед стручњака који себаве образовањем Рома		2005
Успостављање система за праћење и редовно извештавање о степену остварености циљева АП, на нивоу: а) Остварености мера и активности АП б) Постигнућа деце	*	*	*	*	*	- успостављен систем - публикување редовних извештаја	МПС Завод за евалуацију Центар за унапр. обр. Рома	НСРНМ НВО и њихове мреже	Редовни извештаји евалуације	Акциони планови других приоритетних области	2005
Израда базе података са свим релевантним информацијама о корисницима (број деце и младих, образовни статус) а) Партиципативно истраживање о стварној доступности образовања Ромима б) Редовно ажурирање података в) Израда правилника о коришћењу и заштити информација г) Издавање редовних јавних извештаја	*	*	*	*	*	-Израђена анализа стања -урађена база података -редовно ажурирање - Правилник усвојен - публикување редовних извештаја	МПС НСРНМ	НВО и њихове мреже	подаци МПС; НСРНМ; Локалне управе; ромски НВО	запошљавање	а) 2005 б) 2006-2015
Израда базе података са свим релевантним информацијама о ресурсима (капацитети, програмски и људски ресурси) а) Партиципативно истраживање о стварној доступности образовања Ромима б) Редовно ажурирање података в) Израда правилника о коришћењу и заштити информација г) Издавање редовних јавних извештаја	*	*	*	*	*	-Израђена анализа стања -урађена база података -редовно ажурирање - Правилник усвојен - публикување редовних извештаја	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже	подаци МПС и Центра за стручно усавршавање; обр. институције; НВО	акредитација програма стручног усавршавања; стручно усавршавање	а) 2005 б) 2006-2015

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

3

<p>Међуресурска сарадња а) Успостављање сарадње са надлежним министарствима б) Формирање и рад Интерминистарског тела</p>	*	*	*	*	*	Формирано тело Израђен Правилник о раду Израђен програм рада Записници и одлуке са редовниц састанака	МПС МЛМП МРЗСП МЗдравља	НСРНМ Мрежа НВО	Подаци свих ресорних министарстава	Запошљавање, социјална политика, становање здравље	2004 2004-2005
<p>Сарадња са градским/општинским управама на развијању Локалних стратегија унапређивања образовања Рома и АП за њихову реализацију</p>	*	*	*	*	*	Установљени механизми сарадње Израђене и имплементиране локалне стратегије	МПС Школске управе Локалне управе	НСРНМ НВО и њихове мреже	Локалне стратегије Ниша и Крагујевца	Здравље, запошљавање, Социјална политика Стратегија смањивања сиромаштва Акциони планови за децу	2005-2015
<p>Сарадње са осталим важним телима и организацијама које се баве образовањем Рома</p>	*	*	*	*	+	Успостављени механизми сарадње Записници и одлуке са редовниц састанака	НСРНМ, стручна друштва, НВО, ЦСР, НСЗ	НВО и њихове мреже	Преглед организација које се баве образовањем Рома		2005-2015
<p>Тотал - мил. динара Еура</p>											

ОСНОВНИ ЦИЉ: УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ

ГРУПА МЕРА: Обезбеђивање законске регулативе за несегрегисано укључивање и континуирано школовање

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Вежа са сродним темама	Временски рок
<p>Израда прописа/инструмената и успостављање механизма надзора за обезбеђивање: а) Равноправне заступљености деце до 6 г. у целодневним предшколским програмима б) Обавезне једногодишње припреме за школу в) Проширивања обавезне припреме за школу на 2 године г) Доследно спровођење законских мера за обавезно школовање (уписивање и редовно похађање)</p>	*	*	*	*	*	а,б,в,г) Постоје прописи а,б,в,г) Постоје механизми надзора	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже			а) 2006 б) 2005 в) 2007 г) 2005

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

4

<p>Упис у школу а) Израда система (критеријума и инструмената) за ваљану процену готовости за полазак у школу б) Израда привремених прописа за упис, до успостављања система ваљане процене готовости за полазак у школу</p>		*				а) Постоји систем (дефинисани критеријуми, постоје инструменти) б) Постоје привремени прописи и механизми надзора	МПС	НСРНМ НВО	Искуства земаља у региону		а) 2006 б) 2005
<p>Израда прописа којим се регулишу критеријуми и процедуре Мера афирмативне акције</p>		*	*	*		- Постоји пропис - Постоје механизми надзора	МПС	МЉМП НСРНМ НВО и њихове мреже		Остале приоритетне области	2005
<p>Обавезати установе којима гравитирају ромска деца, да Годишњим програмом рада планирају посебне активности усмерене ка њиховом укључивању и унапређењу квалитета образовања а) Израдити и усвојити прописе б) Израдити смернице и упутства за установе в) Обезбедити надзор спровођења прописа</p>	*	*	*			% установа чији годишњи програми садрже посебне активности за унапређивање образовања ромске деце - Постоје механизми надзора	МПС	МПС	Који прописи и како регулишу форму и садржај годишњих планова образовних установа	-Документација образовних установа -Надзор над образовним установама	а) 2005 б) 2005 в) 2005-2015
<p>Увођење асистената ромске националности(РА) у настави: а) Измена релевантних закона – увођење радног места РА б) Израда привремених прописа којим се до измене закона регулише запошљавање РА (статус, опис посла, права и одговорности ромског асистента)</p>	*	*				а) Измењени закони б) Постоје привремени прописи - Постоје механизми надзора	МПС	МПС, НСРНМ	-Искуства земаља у региону -Текући пројекти	Запошљавање	а) 2005 б) 2005
<p>Израда и усвајање прописа којим се дефинише систем награђивања установа које постижу најбоље резултате у раду са ромском децом (критеријуми, процедуре, начин награђивања)</p>	*	*	*			- усвојени прописи	МПС	МПС, НСРНМ	Преглед установа	Општа политика награђивања	а) 2005
<p>Израда и усвајање привременог прописа (до успостављања ваљаног начина процене готовости за школу)за преиспитивање статуса деце која су погрешно разврстана у специјалне школе (критеријуми и процедуре преиспитивања, начин пребацивања у редовне школе)</p>		*				- усвојен привремени пропис - Постоје механизми надзора	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже			2005

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

5

Израда прописа који ће регулисати процес израде специфичних образовних програма са образовним потребама ромске деце	*	*				- усвојени прописи	МПС, НПС	МПС, НПС, НСРМН			б) 2005-2006
Израда релевантних прописа (критеријуми и процедуре) за Сертификацију васпитача и наставника обучених за рад за ромском децом	*	*	*			Израђени прописи Редовна процедура сертификација	МПС	МПС, НПС, НСРМН		Општа политика сертификација	2005-2015
Измена начина финансирања - финансирање по ученику са посебном формулом за ромску децу из породица корисника социјалне заштите		*	*			Прописи који дефинишу посебну формулу за ромске ученике	МПС	НСРМН		Социјална заштита	2005-2006
Обезбеђивање појачаног надзора над образовним установама које Роми похађају а) Израда препорука за школске управе б) Обука стручних кадрова за процесе интеграције в) Развијање и успостављање механизма г) Спровођење надзора	*	*	*	*	*	-развијени и успостављени механизми -Роми укључени у одборе -спровођење надзора - Званични извештаји	службе инспекције и осигурања квалитета	МЉМП НСРМН НВО и њихове мреже	Преглед образовних установа које похађају Роми		а) 2005 а/б) 2005-2006 2006-20015
TOTAL											

ОСНОВНИ ЦИЉ: УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ

ГРУПА МЕРА: Припрема образовних институција за укључивање Рома у образовање уз систематску подршку МПС

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД						
Планирање посебних активности за укључивање и унапређивање квалитета образовања ромске деце у оквиру Годишњих програма рада установе а) Обука управног и стручног кадра за планирање б) Израда плана у установама	*	*	*			а) број обученог кадра б) број установа са планом	МПС образовне институције	Просветна инспекција	Преглед установа које похађају Роми	Развојно школско планирање	2005 2005-2015
Подршка установама у реализацији плана посебних активности а) Стручна помоћ (програми, кадар) б) Материјална подршка (опремање, финансијска средства за активности)						број подржаних установа	МПС ЗУО	НСРМН НВО и њихове мреже	Анализа потреба установа		2005-2015
Идентификовање и награђивање установа које постижу најбоље резултате у раду са ромском	*	*	*			Критеријуми и процедуре	МПС	МПС, НСРМН	Преглед установа које	Општа политика награђивања	2006-2015

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

6

децом						Број награђених установа			похађају ромска деца		
TOTAL											
ОСНОВНИ ЦИЉ: УКАЉУЧИВАЊЕ РОМА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИТЕТА У ОБРАЗОВАЊУ											
ГРУПА МЕРА: Укључивање Рома у образовање и подршка за континуирано школовање											
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД						
Подршка укључивању деце у предшколске програме (целодневни програме - до 6 г.; програми за децу до 3 г. и мајке; обавезна припрема за школу) и редовне школе а) Кампање у ромској заједници б) Кампање у просветној и широј заједници	*	*				- број деце - кампање	МПС	МЉМП НСРНМ НВО и њихове мреже		Остале приоритетне области	2005-2015
Преиспитивање статуса деце која су погрешно разврстана у специјалне школе а) Ретестирање/тестирање б) Пребацивање у редовне установе		*				-обављено ретестирање -број пребачене деце	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже	Подаци специјалних школа		2006-2008
Обезбедити бесплатно за децу/младе из породица корисника социјалне помоћи: а) Боравак деце у целодневним програмима б) Ужину деци в) Уџбенике и школски прибор г) Опрему за физичко образовање д) Ваншколске активности (рекреативна настава, екскурзије...) ђ) Превоз	*	*				а) број деце б) број деце в) број деце г) број деце д) број деце ђ) број деце	МПС МРЗСП	НСРНМ НВО и њихове мреже	Социјални статус породица	Социјална заштита	2005-2015
Обезбедити успешним ђацима а) Смештај у ученичким/студентским домовима б) Стипендије		*	*	*		а) број младих б) број младих	МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже	Социјални статус породица	Социјална заштита	2005-2015
Награђивања ромских породица и заједница чија се деца успешно школују	*	*	*			број породица	МПС локална управа	НСРНМ	Подаци о постигнућу	Социјална заштита	2005-2015

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

7

<p>Обезбедити помоћ у учењу ученицима који имају слабије постигнуће а) Допунска настава б) Припрема за полагање завршног испита в) Припрема за полагање матурског испита, односно стручне матуре</p>		*	*			Број деце која похађају неки од ових облика помоћи Степен побољшања постигнућа	основне и средње школе МПС	Просветна инспекција НСРНМ НВО	Подаци о постигнућу		2005-2015
<p>Обезбедити припрему деце за успешно полагање квалификационих/пријемних испита</p>		*	*			- број деце/младих - успех на квал./пријемном испиту	основне и средње школе МПС	НСРНМ НВО	Подаци о младима којима је потребна помоћ		2005-2015
<p>Обезбедити помоћ младима у професионалној оријентацији</p>		*	*			- број младих који су добили помоћ	основне и средње школе МПС Националне службе за запошљавање	НСРНМ НВО		Запошљавање	2005-2015
<p>Примена различитих програма рада са породицом у циљу подржавања школовања деце</p>	*	*	*			- број породица	основне и средње школе МПС	НСРНМ НВО и њихове мреже	Социјални статус породица	Остале приоритетне области	2005-2015
<p>Подршка девојчицама у школовању</p>		*	*			- број девојчица које настављају школовање - Школска постигнућа ромских девојчица	РНСРНЗ основне и средње школе МПС	Женске НВО		Запошљавање	2005-2015
<p>TOTAL</p>											

ОСНОВНИ ЦИЉ: ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТНОГ ОБРАЗОВАЊА

ГРУПА МЕРА: Развијање и евалуација образовних програма, уџбеника и наставних средстава који прате образовне потребе ромске деце и младих

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ						
<p>Развијање специфичних образовних програма усклађених са образовним потребама ромске деце</p> <p>а) Израда концепције (policy paper) за развој специфичних образовних програма (анализа постојеће праксе, дефинисање предлога и сугестија укључујући критеријуме и процедуру за акредитацију програм)</p> <p>б) Израда специфичних образовних програма усклађених са критеријумима</p> <p>в) Спровести поступак акредитације програма (или васпитно-образовних активности/радионица) сваке године</p> <p>г) Израдити и допуњавати каталог програма (васпитно-образовних активности/радионица)</p>	*	*	*			-Критеријуми и процедуре су објављени -Број акредитованих програма -Објављени каталози -Понављане акредитације сваке године	ЗУО, МПС, НПС	МПС, НПС, НСРНМ	Досадашња искуства у земљи и региону Списак програма реализованих у региону и у земљи	Акредитација образовних програма	а) 2005 б) 2005-2006 в) 2005-2015 г) 2005-2015 Δ) 2005-2015
<p>Развијање посебног програма рада са ромским ученицима који имају слабија постигнућа</p> <p>а) подстицање социјалног, језичког и когнитивног развоја у предшколском периоду</p> <p>б) допунска настава</p> <p>в) припреме за завршни испит</p> <p>г) припреме за матурски испит/стручну матуру</p>	*					Развијени и публиковани програми	ЗУО, МПС, НПС	МПС, НПС, НСРНМ	Досадашња искуства у земљи и региону Списак програма реализованих у региону и у земљи		2005-2006
<p>Развијање посебног програма рада са посебним категоријама ромске деце и младих:</p> <p>а) која су погрешно класификована у специјалне школе/одељења и која су пребачена у редовне школе/одељења</p> <p>б) прерасли основци и средњошколци</p> <p>в) деца повратници из других земаља</p>		*	*		*	Развијени и публиковани програми	ЗУО, МПС, НПС	МПС, НПС, НСРНМ	Досадашња искуства у земљи и региону Списак програма реализованих у региону и у земљи	Национална политика за образовање деце са посебним потребама	2005-2007
<p>Систематско праћење развоја ромске деце у оквиру васпитно-образовних установа</p> <p>а) Развити индикаторе и инструменте за њихово праћење</p> <p>б) Пилотирање и финализација индикатора и</p>	*	*	*			Списак индикатора Развијени инструменти	МПС	МПС, НПС, НСРНМ	Истраживања о развоју ромске деце		2005-2015

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

9

инструмената в) Израдити приручнике за систематско праћење					Објављени приручници					
Идентификовати и награђивати оне установе које постижу најбоље резултате у раду са ромском децом а)) Спровести процедуру сваке године б) ТВ емисије и новински чланци о награђеним установама	*	*	*		Критеријуми и процедуре Спроведени поступци идентификације и награђивања ТВ емисије и чланци	МПС, Јавни медији	МПС, НСРНМ		Општа политика награђивања успешних установа	а) 2005 б) 2005 в) 2005 г) 2005-2015 А) 2005-2015
Унапређивање програма припреме ромских ученика за предшколско тестирање и полазак у основну школу	*				Израђен програм	МПС	МПС, НПС	Истраживање о факторима који доприносе слабијем постигнућу ромске деце		2005-2006
Систематско праћење и анализа постигнућа ромске деце на предшколском тестирању	*				Годишњи национални извештај о постигнућу ромске деце на предшколском тестирању	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2015
Израда посебних мера подршке за оне регионе и установе у којима је постигнуће ромске деце на предшколском тестирању ниже	*					МПС	МПС, НПС, НСРНМ	Истраживање о факторима који доприносе да неке установе нису успешне		2005-2015
Израда и публикавање серије уџбеника и наставних средстава усклађених са образовним потребама ромске деце	*	*	*		Број публикација Учесталост коришћења Процена васпитача и наставника о квалитету	МПС, МЉМП	МПС, НПС, НСРНМ, МЉМП Издавачи			2005-2015
Развијање програма за предмет Ромски језик са елементима ромске културе		*	*		Квалитет израђеног програма	МПС, МЉМП	МПС, НСРНМ, МЉМП			2005-2006

Развијање и унапређивање ромског издаваштва а) израда лектире на ромском језику б) избор ромских књижевних остварења за школску лектиру в) подршка издавању часописа за децу и младе на ромском језику		*	*			Број објављених публикација	МПС, МЉМП	МПС, НСРНМ, МЉМП			2005-2015
ТОТАЛ											

ОСНОВНИ ЦИЉ: ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТНОГ ОБРАЗОВАЊА

ГРУПА МЕРА: Обезбеђивање и усавршавање кадра који ради са ромском децом

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД						
Обука постојећег васпитачког и наставног кадра а) за имплементацију специфичних образовних програма усклађених са образовним потребама ромске деце, б) за израду нових, в) за усавршавање постојећих образовних програма, г) за примену интерактивних метода подучавања/учења, д) за индивидуализацију образовног процеса ђ) за сарадњу са породицом и ромском заједницом ж) за сарадњу са ромским асистентом	*	*	*			Број васпитача и наставника који су прошли обуку Процена васпитача и наставника о квалитету обуке Број наставника који примењују	МПС	МПС, НПС, НСРНМ	Анализа колико наставника је већ учествовало у релевантним програмима обуке Процена броја наставника који треба да буду обучени	Општа политика и програм стручног усавршавања постојећег васпитачког и наставног кадра	2005-2010
Сертификовати васпитаче и наставнике обучене за рад за ромском децом а) спровести процедуру сертификације	*	*	*			Број додељених сертификата	МПС	МПС, НПС, НСРНМ		Општа политика сертификација васпитача и наставника	2005-2015
Израда и публикавање серије приручника за специфичне области инклузивног образовања	*	*	*			Број публикованих приручника Учесталост коришћења приручника	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2015

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

					Процена васпитача и наставника о квалитету приручника					
Обука школских психолога за нове процедуре и инструменте предшколског тестирања ромске деце		*			Број школских психолога који су прошли обуку Процена школских психолога о квалитету обуке	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006
Увођење асистената ромске националности: а) израда критеријума за избор РА б) израда програма обуке за РА в) обука РА и просветног кадра са којим асистенти треба да сарађују г) укључивање у образовне институције РА д) израда приручника за РА	*	*			Израђен програм обуке Број обучених Приручник Број РА у установама	МПС	МПС, НСРНМ	Текући пројекти		а) 2005 б) 2005 в) 2005 г) 2005-2008 -30 РА годишње д) 2005-2010 б) 2005-2006
Укључивање школа са више ромске деце у програм Школско развојно планирање		*			Број школа које су развиле школске развојне планове	ЗУО, МПС	МПС			2005-2010
Увођење у програме установа за образовање васпитача и учитељских факултета садржаје намењених образовној интеграцији Рома				*	Посебни садржаји уведени у курикулуме	Учитељск и факултети и Више школе	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006
Развијање курикулума за ромског асистента на вишим школама за образовање васпитача и на учитељском факултету				*	Посебни садржаји уведени у курикулуме Број уписаних ромских асистената	Учитељск и факултети и Више школе	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006
Обука директора и стручних сарадника у установама за сарадњу са ромским породицама и успешније укључивање ромске деце у рад установа	*	*	*		Број обучених директора и стручних сарадника	МПС	МПС, НПС, НСРНМ			2005-2006

ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ

ГРУПА МЕРА: Развијање осетљивости професионалне јавности и шире заједнице за образовне потребе Рома

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ						
Информисање и сензитивисање шире друштвене заједнице за образовне потребе Рома (медијске кампање, ТВ емисије, брошуре)	*	*	*	*	*	Смањена етничка дистанца према Ромима	МЉМП, МПС, Национална ТВ и локалне телевизије	НСРНМ НВО и њихове мреже	Постојећа истраживања о етничкој дистанци према националним мањинама	Људска права, запошљавање, становање, здравље	2005-2015
Промовисање политике инклузије Рома у образовање у просветној јавности (округли столови, конференције, семинари, брошуре)	*	*	*	*	*	Већа прихваћеност (мањи отпори) инклузије од стране просветног кадра	МПС	МЉМП, НСРНМ, НВО и њихове мреже	Преглед средина и образовних институција у Србији у којима је заступљена ромска популација	Људска права	2005-2015
ТОТАЛ											

ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ

ГРУПА МЕРА: Развијање образовног окружења заснованог на уважавању различитости и мултикултуралност

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ						
Интегрисање постојећих акредитованих програма намењених васпитању против предрасуда и уважавању различитости у васпитно образовне програме и /или ваннаставне активности: 1. Обука управног и наставног кадра 2. Израда приручника за примену програма 3. Примена програма у пракси	*	*				- Интегрисани садржаји у програме установа/васпитача/учитеља/наставника -Смањене предрасуде према Ромима	МПС-ЗУО, Одељење за уџбенике НВО	Просветна инспекција НСРНМ НВО и њихове мреже	Преглед акредитованих програма из каталога МПС, Текући пројекти	Људска права	2005 - 2006 интегрисање, израда приручника 2005-2015 обука и примена у раду
Упознавање просветног кадра са културом и традицијом Рома (семинари и радионице)	*	*				Боље разумевање проблема Рома	Завод за УО Ромске НВО	НВО и њихове мреже	-Преглед ромских НВО и њихових програма	Култура националних мањина	2006-2015

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА РОМА

14

							НСРHM		-текући пројекти		
Увођење факултативног предмета за мултикултурално образовање 1. Израда програма 2. Обука наставног кадра 3. Израда приручника за примену програма 4. Организована настава		*	*			-Институције одражавају мултиетничност средине у којој се налазе - Повећан степен разумевања различитости	МПС ЗУО НСРHM Одељење за уџбенике Министарство културе НВО	МЛМП НВО и њихове мреже	Преглед програма НВО које се баве мултикултуралношћу	Култура националних мањина	2005-2006 израда програма и приручника 2005-2015 обука 2006-2015 извођење наставе
Израда и публикавање литературе за децу и младе из ових области	*	*	*			Публикована литература	Одељење за уџбенике и издавачке куће	МЛМП НВО	Преглед постојеће литературе	Књижевност, историја	2006-2015
Праћење примене програма за уважавање различитости и мултикултуралност у пракси: -Израда индикатора за праћење -Обука просветне инспекције	*	*	*			Извештаји садрже резултате праћења	Завод за УО	МЛМП НВО и њихове мреже	Међународни домаћи правни документи	Људска права	2005-2006
TOTAL											

ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ

ГРУПА МЕРА: Десегрегација

Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/ Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД						
Истраживање о стању, узроцима и модалитетима сегрегације Рома у образовању	*	*				-Објављен извештај са резултатима истраживања	МПС	НСРHM НВО	Преглед ПУ/школа које похађају ромска деца	Дискриминација	2005
Израда и примена програма десегрегације за устахове у којима је тај проблем изражен	*	*				-Непостојање сегрегисаних одељења/школа	Завод за УО	НСРHM НВО и њихове мреже	Преглед установа са проблемом сегрегације на основу истраживања	Дискриминација	2006
Праћење сегрегације у образовању на основу израђених индикатора	*	*				Извештаји просветне инспекције о	ЗУО Просветна	НСРHM НВО и њихове	Искуства других земаља Подаци из	Дискриминација	2005 Израда индикатора 2006-2015 праћење

					стању сегрегације	инспекц ија	мреже	извештаја			
ТОТАЛ											
ОСНОВНИ ЦИЉ: УВАЖАВАЊЕ РАЗЛИЧИТОСТИ И РАЗВИЈАЊЕ МУЛТИКУЛТУРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ											
ГРУПА МЕРА: Спречавање дискриминације у образовању											
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Монито ринг	Подаци/ Доступност и потребе	Вежа са сродним темама	Временски рок
	П Ш	О Ш	С Ш	В Ш	О Δ						
Уношење у прописе који регулишу рад установа обавеза које се односе на праћење дискриминације	*	*	*	*	*	-Допуњени прописи установа	МПС НСРHM	МЉМП НВО	Закон о образовању	Људска права	2005
Израда упутстава за установе за препознавање, праћење и поступање у случајевима дискриминације	*	*	*	*	*	-Развијени механизми за спречавање дискриминације у установама	МПС НСРHM	НВО и њихове мреже	Закон о образовању	Људска права	2005
Израда информатора за децу/младе/ родитеље о људским правима и њиховој заштити	*	*	*	*	*	-Боље познавање права	МПС	НВО и њихове мреже НСРHM	Преглед постојећих информатора и брошура	Људска права	2005-2006
Праћење дискриминације у образовању: 1. Израда индикатора за праћење дискриминације 2. Обука просветне инспекције 3. Праћење дискриминације у пракси	*	*	*	*	*	-Извештаји о резултатима праћења дискриминације -Већи % пријављених случајева и покренутих поступака за њихово решавање	МПС ЗУО НСРHM Просветна инспекција	МЉМП НВО и њихове мреже	Закон о образовању, међународни прописи, Преглед НВО које се баве проблемима људских права	Људска права	2005 израда индикатора и обука просветне инспекције 2005-2015 праћење
ТОТАЛ											

ОСНОВНИ ЦИЉ: НЕГОВАЊЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА											
ГРУПА МЕРА: Факултативна настава за предмет Ромски језик са елементима националне културе											
Мере	Ниво					Индикатори	Носилац	Мониторинг	Подаци/Доступност и потребе	Веза са сродним темама	Временски рок
	ПШ	ОШ	СШ	ВШ	ОД						
1. Израда програма за предмет ромски језик са елементима националне културе од 1-8 разреда		*				Израђени и званично усвојени програми за ромски језик са елементима националне културе Од 1-8 разреда	МПС и НСРНМ	НВО	Преглед постојећих програма за предмет Ромски језик са ел. Нац. култ	Систем регулисања школског програма	2005-2008
2. Обука наставног кадра за предмет ромски језик са елементима националне културе : а) програми обуке б) приручници в) обука наставника г) организовање наставе		*				- Број обучених наставника - Број ученика који похађају наставу - Број школа у којима су одржани часови - Број одржаних часова	МПС , Центар за професионални развој запослених, НСРНМ	МЉМП, НСРНМ	База података наставника предмета ромски језик са елементима нац. културе	Стручно усавршавање образовног кадра	2005-2008
3. Израда и публиковање уџбеника и приручника за предмет ромски језик са елементима националне културе		*				Израђени и публиковани уџбеници и приручници	МПС и НСРНМ	МЊНП	Примен добре праксе из области уџбеника и приручника	Механизми обезбеђивања квалитета уџбеника	2006-2008
ТОТАЛ											

Укупан буџет за Декаду Рома – 46,870,933 Е

Буџет за 2005 – 16,523,821 Е

Легенда скраћеница

ЗУО	Завод за унапређење квалитета образовања и васпитања
МПС	Министарство просвете и спорта
НПС	Национални просветни савет
НСРНМ	Национални савет ромске националне мањине
МЉМП	Министарство за људска и мањинска права државне заједнице СЦГ
ПШ	Предшколско образовање

ОШ	Основношколско образовање
СШ	Средњешколско образовање
ВШ	Више и високошколско образовање
ОД	Образовање одраслих